

Kokoava itsearviointi

Seija Kemppainen, maaliskuu 2010

JAMK, Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Toimin yliopisto-opettajana aiemmin yhteensä reilut kolme vuotta pätkissä tutkijan työn ohessa vv. 1986-1998. Sen jälkeen olin noin kymmenen vuotta muussa työelämässä. Palatessani nyt uudestaan opettajuuden pariin, olen mielestäni hyötynyt kovasti opiskelusta JAMK:ssa. Olen saanut pedagogista koulutusta, joka minulta puuttui aiemmin (tyypillisesti yliopisto-opettajille tuona aikana). Aiemmin luonnontieteellisen koulutuksen saaneena koen erityisen arvokkaiksi kasvatustieteelliseen tietoon ja ajatteluun perehtymisen. Myös koulutuksessa esiin tulleet neuvot ja vinkit erilaisista opetusmenetelmistä ja -tavoista sekä perehtyminen niiden taustalla oleviin tieto- ja oppimiskäsityksiin koen olleen hyvin antoisaa. Opetustyön myötä olen oppinut lisää myös itsereflektion taitoja tehdessäni itsearviointia sekä pohtiessani oppituntien onnistumista ja saamiani opiskelijapalautteita.

Miten olen kehittynyt opettajan eri osaamisalueissa?

1. **Oppimisen ohjaamiseen** saimme paljon vinkkejä koulutuspäivillä, kuten edellä mainitsin. Ohjaamistaito on ilman muuta kehittynyt opetusharjoittelussa, sekä sen jälkeen tekemissäni tuntiopettajan töissä Kajaanin ammattioppilaitoksessa ja Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutusyksikössä. Oppimisteoriaosaaminen on kasvanut opiskelun myötä, ja erityisesti kasvatus- ja kehityspsykologia oli mieleenpainuva opintojakso. Oppijaosaamisessa minulla on vielä kehittämistä, jotta pystyisin paremmin ottamaan huomioon erilaiset oppijat, ja mukauttamaan opetukseni siihen sopivaksi joustuen tarvittaessa opetussuunnitelmassa. Eli että pystyisin opettamaan ilman tarkkaan laadittua tuntisuunnitelmaa. Tämän taidon uskon kehittyvän opetustyön myötä, kun saan lisää itsevarmuutta opetustaitoihini. Opetus- ja ohjausosaaminen on parantunut opiskelun myötä, ja koulutuksesta olen saanut malleja siitä, miten opetusta voi toteuttaa eri menetelmillä. Yhteistoiminnallisuus oppimisessa ja opetuksessa on mielestäni tavoiteltava asia tulevaisuudessa.

- .
2. **Toimintaympäristöjen kehittämisen osa-alue.** Kontekstiosaamiseni on kehittynyt teoriaopintojen ja tehtyjen tehtävien myötä. Täytyy myöntää, että nämä olivat melko uusia asioita. Lakiasiat eivät kuitenkaan olleet niin ”kauheita” kuin pelkäsin. Sosiaalipsykologia oli erittäin mielenkiintoista ja ajatuksia herättävää. Työskennellessäni erilaisissa oppilaitoksissa olen huomannut niiden toimintakulttuureissa vallitsevia eroja, ja pohtinut siihen vaikuttavia asioita. Oman alan sisältöosaaminen minulla on ollut koko ajan hyvä. Kehittämisa osaamiseni on sillä tavoin kasvanut, että minussa on herännyt halukkuus kehittää opetusta toimintaympäristössä, ainakin alueellisella tasolla aluksi. Opettajan työ vaikuttaa itselleni sikäli sopivalta, että se on luonteeltaan eettistä. Haluan toimia eettisesti oikein ja edistää sellaista toimintaa. Opettajan toiminta (ja sen taustalla olevat arvovalinnat) mahdollistaa sen, että hän voi yrittää vaikuttaa yhteiskuntaan ja työelämään.
3. **Yhteistyö ja vuorovaikutus.** Yhteistyö- ja verkosto-osaaminen tulivat esille ainakin oppimispiirityöskentelyssä sekä teoriaopinnoissa. Oppimispiirityöskentely oli antoisaa niin kauan kuin piiri toimi hyvin. Yhden jäsenen jäätyä pois, toiminta pettymyksekseni kuihtui, kai välimatkojen ja työkiireiden vuoksi. Jos olen jatkossa vielä opetustyössä, tätä osaamisaluetta tarvitaan varmasti paljon ohjaus-, vertaissuhteiden ja työryhmien tiimoilta. Ohjaus- ja vertaissuhteista olen saanut kokemusta myös tutkijan työssäni, koska siihen kuului jatko-opiskelijoiden ohjaaminen. Vertaissuhteita syntyi, kun mentoreina olivat saman alan tutkijakollegani. Opettajakoulutuksessa teimme vertaisarviointia, jossa pääsin seuraamaan ja antamaan kommentteja toisten opettajaopiskelijoiden opetustunneista. Se oli antoisaa kun näki erilaisia tapoja opettaa. Opetusta seurasi ikään kuin eri näkökulmasta kuin oppilaat, kun mietti palautteen antamista. Myös palautteen saaminen toisilta opiskelijoilta ja ohjaajalta oli arvokasta ja siitä oppi paljon. Vuorovaikutusosaaminen on alue, jossa minulla on kehittämisen paikka. Tavoitteenani olisi pystyä kohtaamaan paremmin erilaisia oppijoita, olivatpa he sitten häiriköitä, tai erilaisista oppimisvaikeuksista kärsiviä oppilaita. Tämä vaatii opettajalta hyvää vuorovaikutusosaamista, hyvää itsetuntoa ja vahvaa psyykeä. Verkkopedagogiikka on myös aihe, jossa toivoisin voivani kouluttautua ja hankkia lisää osaamista.

4. **Vahvuudet ja kehittämishaasteet.** Jos vielä pääsen tekemään opettajan työtä, haluan luonnollisesti kehittyä siinä koko ajan. Uskon, että taito kehittyy työnteon myötä, ja kokemuksen karttuessa. Reflektiotaitoni ovat kehittyneet opettajaopinnoissa, kun olen miettinyt pitämieni tuntien kulkua ja onnistumista sekä opiskelijoilta saatua palautetta. Jatkossakin olen valmis osallistumaan erilaisiin alan koulutuksiin. Päällimmäisenä minulla on mielessä vuorovaikutustaitojen ja virtuaaliopetustaitojen kehittäminen.
5. **Tulevaisuus.** Kouluttautumisprosessin aikana olen pohtinut, tuleeko minusta koskaan hyvää opettajaa, koska minulla ei ole ollut suurempaa kutsumusta opetustyöhön. Kuitenkin opettajantyöni, opiskelun ja kehittämishankkeen myötä opettajuuteni on mielestäni koko ajan kehittynyt. Tätä työtä voi oppia tekemään jopa hyvin, vaikka ei ole omannutkaan kutsumusta alalle. Uskon, että tämän prosessin ansiosta esiintyjän ja tiedonjakajan roolini väistyy ja tilalle tulee vähitellen oppimisen edistäjän rooli.

*"Opetustyö on vaikea työ. Ehkä maailman vaikein,
sillä missään muussa työssä ei työn kohde ja materiaali ole niin vaihtuvaista ja
ennustamatonta kuin opetustyössä.
Jokainen oppija ja jokainen päivä on erilainen.
Tieto uusiutuu kaiken aikaa.
Tällainen työ edellyttää oman ammattitaidon puutteellisuuden nöyrää tunnustamista.
On hyväksyttävä se, että opettajaksi kehittyminen kestää koko elämän.
Jokainen, joka tekee opetustyötä, on arvostuksensa ansainnut."*

Yllä oleva on lainaus artikkelista 'Persoonallinen tyyli opetukseen' jonka kopiosta minulta ikävä kyllä puuttuvat lähdetiedot.